

Fíggjarlógin

Í DAG fer tingið at viðgera fíggjarlógarruppskotið fyri 1992. Sambært hesum uppskoti fer fíggjarlógin at geva eitt hall uppá umleið 90 mill. kr. komandi ár. Hetta er væl minni enn undanfarin ár. Hallið á fíggjarlógini í ár er mett til umleið 360 mill. kr. Hallið í 1990 var umleið 400 mill. kr. Tvs. at stóðan er munandi betrað, um vit skulu halda okkum til metingarnar hjá landsstýrinum. Men sum tíðirnar eru við vaksandi arbeiðsloysi, so er vandi fyri, at bæði skattur og tollur fer ikki at svara til metingarnar, tá avtornar. Hetta er tann sannroynd vit hava sæð bæði í ár og í fjør. Landsstýrið vísir á, at teir fyri komandi ár hava verið sera realistiskir og ikki yvirmett inntøkur landskassans. Nú fáa vit so at síggja.

LANDSSTÝRISMAÐURIN í fíggjarmálum hevur víst á, at miðað verður móti at fáa yvirskot á fíggjarlógina í 1993-94. Og soleiðis skal gongd koma á aftur afturrindanina av núverandi skuld landskassans. Hetta er skilagóður politikkur, men spurningurin er bara, hvussu realistiskur hann er. Tí fer arbeiðsloysið at vaksa, er grundarlagið undir meting-

um landsstýrisins burtur. Jú fleiri arbeiðsleys, tess minni kemur inn í skatti, og minkandi inntøkurnar hjá fólki ávirka so aftur innflutningin og harvið tollinntøkur landskassans. Økt tal av arbeiðsleysum hevur so aftur við sær, at landskassin má rinda størri upphæddir í forsorgarhjálp ella arbeiðsloysisstuðuli. Tískil lúrir vandin fyri, at fíggjarætlan landsstýrisins rapar sum eitt korthús, tekur arbeiðsloysið dyk á seg.

VIT mugu so bara vóna, at arbeiðsloysið fer ikki at vaksa, men heldur minka. Um tey tiltøk, sum landsstýrið hevur sett í verk og ætlar at fremja, verða nóg mikið til at steðga og minka um arbeiðsloysið er so ein annar spurningur. Tekin eru til — eitt nú innan framleiðsluvinnuna — at har henda framstig, men hetta er ikki nóg mikið til tess at rætta skeivu gongdina í samfelagnum.

TAD er greitt, at tað er torført at fáa endarnar at røkka saman á eini komandi fíggjarlóg, nú tíðirnar eru so ringar. Hetta er galdandi uttan mun til hvør situr í landsstýrinum. Men allir flokkar eiga at gera sær greitt, at stóðan er so mikið álvarslig, at neyðugt er

at taka hendur saman og samstarva tvørtur um floksmark. Her verða allir flokkar noyddir til at vísa ábyrgd og gera sítt til at fáa hjólini aftur at mala. Vit hava ikki ráð til snæverskygndan flokspolitikk í hesi tíð. Hetta setir krøv til bæði samgongu og andstöðu um at vísa ábyrgd. Tilboðið og ynskið hjá lögmanni á ólavsøku um eitt fjóltáttað samarbeiði í tinginum eigur at verða tikið fyri fult og trytt.

TAD verður tí ikki so lítið spennandi at vita, hvat teir einstøku tingmenninir hava at siga til fíggjarlógarruppskotið. Hetta er sum tað eitur bert eitt uppskot. Landsstýrið eigur tí at vísa sjónarmiðum hjá andstöðuni ans og taka tey við í eina komandi fíggjarlóg. Skal nakað endamálið vera við eini drúgvri og nágreiniligari viðgerð av fíggjarlógini, so mugu øll sjónarmið verða hoyrd og vígað av sitandi landsstýri, eisini uppskot til broytingar frá andstöðuflokkunum.

EIN av høvuðsspurningunum undir viðgerðini fer uttan iva at verða fiskivinnustudningurin, sum landsstýrið hevur mælt til at skerja munandi. Herfyri frættu vit, at studn-

ingsgrunnurin er um at vera tómur, og at landsstýrið ikki ætlar sær at lata eykajáttan fyri tann ársfjórðingin, sum er eftir. Hetta kann koma sera illa fyri hjá flotanum og kann tað aftur fáa avleiðingar fyri núverandi fíggjarlóg. Aftrat hesum kemur so nú eisini ein uppsakreppa, har prísfall kann væntast. Hetta ger stöðuna hjá flotanum uppافتur verri. So spurningurin um fiskivinnustudningin tað, sum eftir er av árinum, kann koma at gerast ein týðandi partur í orðaskiftinum á tingi í dag um fíggjarlógina fyri 1992. Í mynda vit okkum, at talan verður um stórt prísfall samstundis sum landið skerjir studningin til fiskivinnuna munandi, so er greitt, at vit her kunnu fáa eina álvarsama kreppu í fiskivinnuni.

KLOKKAN 10 í dag verður so høvi hjá Føroya fólki at lurta eftir teimum tingmonnum, sum vit hava valt at umboða okkum. Hetta er ein sera týðningarmikil tingviðgerð, og tað er tí at vóna, at tingmenn og landsstýrismenn fara at leggja vanliga brikslið og uttanmótið á hillina og í staðin vísa seg sum álvarsmenn í tí torføru stöðu, landið er í.

sosigaley

Dimmalætting

DAGBLAÐ

14. SEPTEMBER

FRIÐ FØROYAR

Dagblað og fíggjarlóg

Tveir av oddamonnum fólkaflaksins hava viðmerkingar til fíggjarlógarruppskotið í Dagblaðnum í gjár. Birgir Danielsen, tingmaður, skrivur í oddagreini, at fíggjarlógin er mest týðningarmikla töl, sum landskassin og løgtingin hava at arbeiða við. Hann skrivur:

„Við teimum royndum, sum vit hava havt tey seinastu árin, er stórvandi fyri, at fíggjarlógin ikki kemur at halda. Vandi er á ferð bæði viðvíkjandi inntøkum og útreiðslum. Tí hevði tað verið klókt longu nú, at tikið tey stig, sum skulu til fyri at lætt um fíggjarlógina við 180 mió. kr.,

so vit kundu havt eina lítla vón um, ikki at økt um landskassans lánskuld í 1992.

Sjálvt um vit høvdu minkað fíggjarlógina við nevndu 180 mió. kr. feli eg meg ikki tryggja í, at lánskuldin ikki vildi hækkað.

Hetta er ikki svartskygni, men bert ein roynd at koma veruleikanum eitt sindur nærri.

Løgtingsmenn! Vit eru nú noyddir til at sláa ring í felag og gera nakað álvarsamt og muna-gott!

Birgir skal hava rætt í, at tað at vera realistiskur ikki nýtist at hava nakað við svartskygni at gera. Tí helst er tað rætt, at landsins ovastu fólk og teirra millum fyrrverandi fíggjarmálaráðharrarnir,

sum nú eru í andstöðu, hava ikki verið uppgávu sína vaksni, tá teir smíðaðu fíggjarlógirnar fyri ávíkavist 1990 og 1991. Hesar fíggjarlógir vóru jú fullkomiliga órealistiskar, tí inntøkurnar svaraðu als ikki til metingarnar. Nú hava vit so ein fólkaflaksmann til fíggjarmálaráðharrar, og spurningurin er, um hann er meira realistiskur. Sjálvur hevur hann sagt, at stóðan er ikki so ring, sum fleiri gera hana til. Hann heldur, at nú gongur tann rætta vegin aftur. Vit hava rokkið botnin. Men spurningurin er um partamaður hansara Birgir Danielsen hevur álit á sínum egna fíggjarmálaráðharrar. Oddagreinin í Dagblaðnum bendir ikki júst á tað. Og hvat sigur so fíggj-

armálaráðharrin Jógván Sundstein. Í sama Dagblað skrivur hann m.a., at á komandi fíggjarlóg verður hallið minni enn 100 mill. kr. og harvið eru vit eitt stórt stig nærri endamálinum at fáa hallið á fíggjarlógini burtur. Hann er eisini so mikið bjartskygdur, at hann roknar við, at tað áðrenn 2-3 ár verður eitt yvirskot á fíggjarlógini uppá 100 mill. kr. Hann sigur eisini, at tað verður neyðugt í fleiri ár at halda kostnaðinum av almenna sektorinum niðri á núverandi stöði og samstundis gera alt fyri, at vinnusektorurin økist mest møguligt.

Á varðhaldi

Um somu tíð sum fleiri utlendskir serfrøingar halda ráðstevnu í Havn um ríka djórallívið í sjónum kring Føroyar og reina umhvørvið, hesi djór liva í, frætta vit frá degi til annan um dálking á okkara firðum. Herfyri var stór oljudálking í Vági og nú er so eisini Nólsoyarfjørður vorðin dálkaður. Hetta eigur so avgjørt at geva okkum nakað at hugsa um. Tí tað nyttar ikki bara at seta seg hendur í favn og fegnast um, at vit eiga heimsins reinasta hav og so bara lata standa til. Vit eru noydd til at vera á varðhaldi.

Ímynda vit okkum at eitt stórt oljutangaskip ella okkurt annað

skip fer at leka olju í stórum nøgdum í okkara kalda sjógv og framvið okkara grýttu strendur, so er eingin ivi um, at tað verður sera torført fyri ikki at siga ógjørligt at beina fyri hesi olju. Spurningurin er tá hvørja ávirkan olja fer at hava á júst tey somu smádjór, sum eru livsgrundarlagið hjá fiskastovunum, og sum Biofar-fólkið sigur í dag liva í einum sera reinum og góðum umhvørvi. Vit eru noydd til at vera á varðhaldi og við tað m.a. siga at hava alla ta útgerð, sum er neyðug fyri at forða fyri ringastu avleiðingunum av oljudálking.